

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

La masa

rotundă:

Biblioteca Centrală
Regională
Iureșoara-Deva

Despre oameni și meleaguri românești

O convorbire cu membrii delegației Asociației
de prietenie sovieto-române care ne-a vizitat ~~țara~~

(pag. 3)

ÎN ACEST
NUMĂR
SEMNEAZĂ.

SICĂ ALEXANDRESCU

GEO BARTON

DANA CRIVĂȚ

HORIA DELEANU

ING. M. ELEFTERESCU

ING. C. NAGY

DR. C. S. NICOLĂESCU-PLOȘOR

GEO ȘERBAN

ING. GH. ȘTEFANIU

EUGENIU TOMA

ANUL XIX

42

(1970)

18 octombrie 1963

12 pagini, 1 leu

Actrița de cinema Alla Krasovskaia

memento

Cu Teatrul
de Comedie
în U. R. S. S.

Jurnal de turneu

(III)

LENINGRAD, 16 OCTOMBRIE.

Primul lucru pe care l-am făcut în zorii ultimei zile petrecute la Moscova a fost... să ne culcăm. Căci recepția din ajun de la ambasada Republicii Populare Române a durat pînă foarte tîrziu. Ea a urmat spectacolului de gală cu „Svejk în cel de al doilea război mondial”, la care au asistat E. A. Furțeva, ministrul Culturii al U.R.S.S., N. P. Firubin, locțiitor al ministrului Afacerilor Externe, S. K. Romanovski, președintele Comitetului de stat pentru relațiile culturale cu străinătatea etc. În sală s-au aflat de asemenea numeroși reprezentanți ai corpului diplomatic. În pauză, E. A. Furțeva a venit în cabinele actorilor pentru a-i felicita și a le ura drum bun spre Leningrad.

...Unde ne aflăm de o săptămînă. De cum am sosit, colectivul Teatrului de Comedie de aici ne-a întîmpinat cu flori la gară și ne-a invitat să-i vedem casa, în care ne-a primit sărbătorește. În foaierea actorilor, pe un perete, am putut citi o urare scrisă cu litere de o șchioapă: „Bine ați venit, dragi prieteni romîni!”

Aveam mari emoții pentru felul cum vor fi primite spectacolele noastre. Spre deosebire de Moscova, la Leningrad nu dispunem de căști în care să se facă traducerea simultană. Cînd a avut loc prima reprezentație cu „Prietenă mea, Pix”, înainte de ridicarea cortinei, răspunzînd cuvîntării lui N. P. Akimov, directorul Teatrului de Comedie din Leningrad, Radu Beligan, directorul Teatrului de Comedie din București, s-a adresat celor din sală:

— Pentru ca un spectacol să meargă bine, nu numai actorii, ci și publicul trebuie să aibă talent. Publicul leningrădean e renumit pentru talentul lui, așa încît în ceea ce vă privește nu avem nici o grijă.

Spectacolul a fost într-adevăr la înălțime. „Prietenă mea, Pix” s-a jucat în chip strălucit. În a doua seară, „Svejk” a fost de la ridicarea cortinei și pînă la ultima replică însoțit de aplauze la scena deschisă. Entuziasmul pe care l-a stîrnit însă „Umbra” a fost fără egal. Spectacolul se terminase de mult, dar glasurile care scandau „bravo” și „spasibo” în sală nu mai conteneau. După spectacol actorii romîni au fost așteptați în foaier de interpretii sovietici ai piesei („Umbra” e în repertoriul Teatrului de Comedie din Leningrad), care le-au cîntat un cîntec compus în cinstea lor și au petrecut împreună pînă tîrziu.

N. P. Akimov a profitat de împrejurare pentru a felicita trupa din București și a lăuda măiestria artistică de care a dat dovadă. Dramaturgul Al. Volodin ne-a mărturisit că nici un spectacol al „Umbrei” nu l-a impresionat atît de mult. „Iar ceea ce e cu totul remarcabil, a adăugat el, e faptul că dumneavoastră păreți a-l cunoaște pe Șvarț chiar mai bine decît cei care i-au fost prieteni”.

Între timp ne-au parvenit și zierele din Moscova în care au apărut cronici ample, pline de aprecieri favorabile și laude despre turneul nostru. În „Sovetskaja kultura”, din 15 octombrie, un articol pe patru coloane elogiaza arta combativă și contemporană a Teatrului de Comedie din București. Gazetele din Leningrad urmăresc și ele activitatea actorilor romîni. Radu Beligan a fost invitat la studioul de televiziune unde i s-a luat un interviu.

De altfel, reporterii — cu bloc-note-suri, aparate de fotografiat și microfoane — ne întovărășesc pretutindeni.

Dana Crivăț

(Prin telefon de la Leningrad)

Scritorii englezi Charles Snow și Pamela Johnson au vizitat recent Uniunea Sovietică. Impresiile relatate de ei unui reporter de la „Literaturnia gazeta” ni se par a cuprinde câteva amănunte care îi pot interesa și pe cititorii noștri.

— Întreg răstimpul a fost presărat cu întîmplări extrem de interesante, au fost realmente zile memorabile — a declarat Charles Snow. Cu atît mai mult aș dori de aceea să stăruie asupra călătoriei pe Don, a convorbirilor cu Șolohov, a întîlnirii cu muncitorii-scriitori de la uzina de automobile „Lihaciov” și a conferinței cu cititorii bibliotecii nr. 12 din raionul Bauman din Moscova.

„Un adevărat scriitor — mi-a spus Șolohov — nu poate să aibă un suflet împietrit. Prin operele noastre noi slujim umanitatea, cultura întregii umanități. Ar fi rușinos și îngrozitor dacă am îngădui ca omenirea să fie ținută din nou într-un război”. Sint într-un totul de acord cu cuvintele prietenului nostru și marelui scriitor Șolohov — a adăugat Charles Snow.

— Și eu — a intervenit atunci în discuție Pamela Johnson. Dar aș dori să fac o mică completare. Întîlnirea cu Șolohov pe pămîntul lui natal a însemnat unul din cele mai remarcabile evenimente din viața mea. Șolohov este un om uimitor, cu o față uimitoare. L-am studiat îndelung și mi s-a părut că obrazul îi e sculptat în argint. Și ce ochi uimitori are Șolohov! E un om care n-are nevoie de translator. E de ajuns să-l privești atent și simți numaidecît ce gîndește și ce sentimente încearcă.

— Cam asta despre stanița Veșenskaia — a luat iar cuvîntul Snow. Și acum despre uzina de automobile „Lihaciov”. Pentru prima dată am văzut acolo poeți care au venit să-și citească versurile de-a dreptul de la locul de muncă. Unul din ei era oțelar și a citit niște traduceri din Baudelaire...

Și cei doi scriitori englezi și-au încheiat relatarea impresiilor cu angajamentul luat în primul rînd față de ei înșiși, de a reveni cît mai curînd în U.R.S.S.

În fotografia noastră: În cursul vizitei în stanița Veșenskaia. Pentru a intui mai bine culoarea locală Charles Snow a arborat o autentică ținută căzăcească.

**librăria
poetilor**

Acum cîteva luni iubitorii de poezie din capitala Uniunii Sovietice au angajat în presă o adevărată campanie pentru deschiderea, la Moscova, a unei librării specializate în care să li se pună la dispoziție numai lucrări poetice. Librăria, au sugerat ei, s-ar putea numi „Poezia”.

Cerînța a fost socotită a fi cît se poate de legitimă. Într-adevăr, în Uniunea Sovietică, unde dorința de instruire a devenit o a doua natură, unde niceluț de cultură crește neconținut, iubitorii de poezie constituie un impresionant detașament de lectori. Sugestia făcută direcției librărilor și-a aflat dar ecou: de ce adică, în afara sutelor de librării care țin cu toatele de secții de poezie n-are exista și una anume profilată pe să pînă la îndemîna celor interesați, operele poetilor autohtoni și străini?

Magazinul nu se va limita la simplul rol de librărie. În încercările lui, special și cu gust amenajate, iubitorii de poezie se vor întîlni și discuta cu autorii preferați. Propunerea a fost, de altfel, susținută și de numeroși poeți cu renume, între care și Mihail Soetlov și Iaroslav Smeliakov, ca să nu cităm decît doi dintre ei. Așadar, va fi un adevărat salon literar care după afirmațiile conducătorilor direcției librărilor din Moscova, își va începe activitatea în scurtă vreme, chiar în inima capitalei sovietice, pe strada Kuzneșki Most.

Și acum, pentru că tot ne aflăm la capitolul literatură, trebuie să spunem că librăria poetilor nu e unica noutate oferită moscovitelor în toamna aceasta. Recent, în vitrine și-a făcut apariția, alături de alte numeroase titluri, prima biografie completă a lui Dostoevski, semnată de cunoscutul scriitor și critic literar Leonid Grossman. Lucrarea, în același timp documentară și literară, a apărut în colecția „Viața oamenilor celebri” inițiată de Maxim Gorki acum 30 de ani.

Nu-i, poate, lipsit de interes să arătăm că

în această colecție au apărut pînă acum aproape 400 de volume. Printre cele mai recente apariții se numără biografiile lui Balzac și Dumas, Jack London și John Reed, Dickens și Mickiewicz.

a. b.

**la ce
lucrează
Șostakovici**

Nu de mult în Kirghizia a avut loc o decadă a muzicii ruse sovietice. Un grup de compozitori din Moscova — printre care s-a aflat și Șostakovici — a făcut cu acest prilej o călătorie pe meleagurile kirghize, care li s-au revelat ca un adevărat tărîm al muzicii.

— Toată lumea cîntă acolo — și-a re-zumat, de pildă, Șostakovici impresiile de călătorie.

Dar vizita compozitorilor moscoviți a avut și niște urmări mai puțin transcendente, de ordin practic. Sau cum s-a exprimat Șostakovici într-un interviu recent:

— Trebuie să mărturisesc că la început nu m-am gîndit că muzica populară kirghiză va avea un răsuneț atît de puternic în inima mea, că va sădi atît de adînc sămînța ei. Dar chiar ieri seară am trimis la copiat cea mai nouă lucrare a mea; aș spune căldă încă — „Uvertura pe teme populare ruse și kirghize”.

Dmitri Șostakovici a precizat că noua-i compoziție nu este mare ca întindere și că durata de execuție nu va depăși opt minute. Dar — a ținut să sublinieze compozitorul — la baza ei stau niște melodii care-i sint acum nespuse de dragi.

În ce privește planurile de lui de viitor — mai apropiat sau mai depărtat — Șostakovici a declarat:

— Mă așteaptă două filme: „Hamlet” și „Karl Marx” (am văzut probele la „Hamlet” și după părerea mea sînt excepționale). E vorba de două filme mari, serioase și autorul muzicii lor va trebui la rîndu-i să lucreze cu toată seriozitatea.

o. p.

**prețuirea
lui
verdi**

În U.R.S.S. ca și în lumea întregă, aniversarea a 150 de ani de la nașterea lui Giuseppe Verdi a fost sărbătorită cu caracteristicul entuziasm pentru muzică al oamenilor sovietici.

Cu acest prilej e interesant să amintim că primul contact al publicului rus cu creația lui Verdi a avut loc în 1845, cînd trupa de Operă italiană aflată în turneu la Petersburg a prezentat lucrarea lui „Lombardi”.

În 1861, Teatrul imperial a comandat compozitorului o operă a cărei premieră mondială urma să aibă loc în capitala Rusiei. La sfîrșitul anului 1862, Verdi a dirijat personal la Petersburg „La forza del destino”. În scrisorile sale el arată cu cită căldură fusesse primită de publicul rus noua sa operă. De altfel, Verdi a mai dirijat în Rusia — de data aceasta la Moscova — o serie de spectacole cu „Trubadurul”.

După marea Revoluție Socialistă din Octombrie creația muzicală a lui Verdi a devenit un bun al maselor largi. Stanislavski a pus în scenă „Don Carlos” (în care a cîntat Șaliapin) și „Rigoletto” iar Nemirovici-Dancenko a semnat regia „Traviatei”.

Astăzi, operele lui Verdi sînt executate în numeroase limbi ale popoarelor U.R.S.S. „Aida” este cîntată în letonă, tadjikă, armeană, ucraineană și azerbaidjeană. „Rigoletto” se joacă în R.S.S. Moldovenească, Lituania, Tadjikistan etc., „Trubadurul” la Riga, Sverdlovsk, Leningrad, Minsk...

Cu prilejul aniversării, au avut loc numeroase premiere cu capodoperele verdiene: la Odesa s-a prezentat „Macbeth”, la Moscova „Vecerniile siciliene” și „Falstaff”, la Leningrad „La forza del destino”, la Sverdlovsk „Simone Boccanegra”.

Spectatorii sovietici ascultă și astăzi cu aceeași dragoste, cu aceeași mare și profundă bucurie, melodiile nemuritoare ale lui Verdi.

n. g.

**smolensk:
1100
de ani!**

Unsprezece secole! Iată vîrsta pe care și-o aniversază toamna aceasta orașul Smolensk, una din cele mai vechi așezări ale Rusiei. „Cheia spre Moscova” și „Porțile de vest ale Moscovei” sînt numai două din numeroasele denumiri pe care le-a purtat Smolenskul de-a lungul veacurilor.

Vechimea orașului are ca martori o seamă de monumente. Așa este, de pildă, zidul înălțat la sfîrșitul secolului al XVI-lea pentru apărarea împotriva dușmanilor. Cu peste două sute de ani mai tîrziu, pe acest zid aveau să fie prinse tablourile memorabile de lăută cu numele celor căzuți în războiul din 1812. Istoria trecutului depărtat se întîlnește în acest loc cu istoria recentă: la baza zidului se află mormîntul eroilor sovietici căzuți în luptele împotriva hitleristilor.

La Smolensk unde a poposit într-un rînd V.I. Lenin, rămîne veșnic vie amintirea primilor bolșevici. Și tot aici și-a interpretat Glinka operele sale, aici au vorbit Gorki și Maikovski, aici a urmat școala medie marele explorator N. M. Prjevalski.

Dar Smolenskul nu este alcătuit numai din amintiri. Prezentul își trăiește din plin viața în numeroasele întreprinderi industriale care împinzese orașul: uzina de utilaje automate, care acum doi ani a dat prima sa producție, fabrica de becuri, uzina constructoare de mașini. Prezentul se mai face remarcant și în filialele recent inaugurate ale institutelor centrale de cercetări științifice și în bulevarde largi și asfaltate — inexistente înainte de război — și în cei 200.000 de arbori și 500.000 de puiți sădiți de curînd în cel mai nou parc al orașului...

După cum se vede, în ciuda vîrstei sale venerabile, Smolenskul își păstrează o tinerețe mai viguroasă ca oricînd.

v. a.

La masa

rotundă:

Despre oameni

și meleaguri românești

Delegația Asociației de prietenie sovieto-române, care ne-a vizitat țara cu prilejul tradiționalei Luni a prieteniei dintre popoarele noastre, a luat loc la masa rotundă a „Veacului nou” după ce străbătuse sute de kilometri în peisajul de o sobră și nostalgică frumusețe al toamnei, după ce urmând drumuri calme și amplu desfășurate de câmpie și drumuri pitorești de munte, vizitase patru regiuni: Oltenia, Banat, Hunedoara și Brașov. Emoțiile nă-

cute de bogăția impresiilor erau evidente și nimeni nu încerca să le stăvilească. Ele curgeau și curgeau, calde, vibrante, și întretându-se, împletindu-se, completându-se, împlineau imaginea realității noastre minunate percepute cu inimă de prieteni.

„Ștafeta” a pornit de la Vsevolod Stoletov, ministrul Învățământului superior și mediu de specialitate al R.S.F.S.R., conducătorul delegației.

— Vizitez pentru a doua oară România. Prima dată am fost în 1956, tot cu prilejul Lunii prieteniei. Și iată că după șapte ani amabila invitație a A.R.L.U.S.-ului mi-a dat prilejul să iau din nou contact cu poporul român, cu realizările lui. Chiar din prima clipă m-au frapat transformările excepționale de mari care au avut loc în țara dv. Este impresionant avântul construcției industriale și de locuințe. Priveliștea ogoarelor detinutiv înfrățite ale gospodăriilor agricole colective incintă deopotriva ochiul și inima. Tehnica modernă a devenit stăpână pe ogoare într-o cantitate care nu poate lăsa indiferent pe nimeni. Acest fapt vorbește despre multe. El vorbește în primul rând despre victoria planului de industrializare al Republicii Populare Române, vorbește despre existența unei solide și moderne baze tehnice, în stare să satisfacă necesitățile marelui avânt al agriculturii pe deplin colectivizate.

— Ați vizitat câteva institute de învățământ superior. Ce impresie v-au făcut?

— M-a impresionat buna organizare și intensă activitate creatoare care se desfășoară între zidurile lor. Am să mă refer în mod special la tânăra universitate din Timișoara care este o expresie a grijii Partidului Muncitoresc Român și guvernului pentru continua dezvoltare a învățământului. Universitatea are o bază materială ultramodernă. Iar tînărul ei colectiv de oameni de știință ne dă toate temerurile să fim convinși că în viitorul apropiat universitatea va deveni un mare centru științific și de învățământ.

În zilele noastre orice om înțelege rolul crescând pe care îl au învățământul și cultura în dezvoltarea societății contemporane. România a înțeles acest imperativ al vremilor noastre și-i răspunde cu o impresionantă seriozitate. Grijă care se acordă învățământului în patria dumneavoastră este dovada cea mai bună.

Cel de al doilea reprezentant al învățământului din grupul de delegați, Nikolai Lukian, adjunct al ministrului Învățământului public al R.S.S. Moldovenești, intervine neîntârziat în discuție. Tema abordată de V. Stoletov îl interesează în cel mai înalt grad.

— Subscriu, subscriu fără rezerve. Ceea ce s-a realizat la dumneavoastră în domeniul învățământului, al formării omului nou, multilateral dezvoltat, cu un solid nivel cultural, fără de care nu poate fi concepută construcția socialismului este impresionant. Mi-am notat câteva cifre semnificative.

Nikolai Lukian răsfoiește carnetul de însemnări.

— Numai în regiunea Banat există peste 250 de școli medii, dintre care 52 în mediul rural. Am stat de vorbă cu profesori și elevi și discuțiile purtate au fost revelatorii pentru mine. Când procesul de învățământ este condus de cadre didactice ca Ion Curea, rectorul universității din Timișoara, ca Victoria Gora, Atanasie Cojocar și alții este și normal să se obțină rezultate atât de bune.

Tovarășul Stoletov evidențiază adeseori avântul construcției industriale și de locuințe. Eu aș adăuga și avântul construcției de școli. Am străbătut cu mașina mulți kilometri, am trecut prin orașe și sate și am văzut un număr impresionant de mare de școli noi — clădiri moderne, frumoase și solide. Dacă mai însemnăm și de gratuitatea manualelor, putem spune că realmente nu se cruță nimic pentru a se asigura elevilor condiții

optime de dezvoltare intelectuală și fizică.

Și aș mai dori să subliniez un lucru: n-am avut aici revelația tuturor acestor realizări. În republica noastră, ca și în întreaga Uniune Sovietică de altfel, înfăptuirile poporului român în toate domeniile inclusiv cel al învățământului sînt bine cunoscute. Când am pornit încoace știam că am să găsec școli minunate, știam că am să văd întreprinderi de prim rang, colective exemplare prin felul de organizare a procesului de muncă. Dar ceea ce am cunoscut a întrecut toate așteptările.

— Eu am avut posibilitatea să fac comparații. Ca și Vsevolod Nikolaevici Stoletov, nu sînt pentru prima oară în România.

Într-adevăr, noul nostru interlocutor, scriitorul ucrainean Iakov Baș este un vechi cunoscut și prieten. În 1956 a fost delegat la primul Congres al scriitorilor din R.P.R.

— Dar de fapt primele întâlniri cu românii datează mult mai de mult, din zilele grele ale războiului, când armatele noastre înfrățite alungau hoardele fasciste. Atunci, în munții înzăpeziți ai Tatrăi, în clipele de răgaz, cînd tunurile amuțeau, cîntam cîntece de pe meleagurile natale și visam la viața pașnică ce va urma. Cînd am venit în 1956 ca delegat la Congresul scriitorilor am găsit o țară în plin și admirabil efort constructiv. De atunci am urmărit continuu realizările poporului român înfăptuite sub conducerea înțeleaptă a partidului și venind acum pentru a doua oară, mi-am putut da seama ce salt uriaș a făcut țara dumneavoastră.

— Tovarășe Baș, știu că sînteli un bun cunosător al literaturii noastre și un entuziast propagandist al ei la dumneavoastră în Ucraina. Ce ne puteți spune despre traducerile din literatura română?

— La Congres am avut fericirea să discut despre sarcinile literaturii cu marele artist al cuvîntului care a fost Mihail Sadoveanu, cu scriitorii de frunte ca Cezar Petrescu, Mihai Beniuc, Zaharia Stancu și alții. Nespus de emoționantă a fost întâlnirea cu neîntrecutul maestru al cuvîntului artistic Tudor Arghezi. Chemarea lui vibrantă adresată scriitorilor, și în special celor tineri, de a fi demni de poporul lor și de epoca în care trăiesc mi s-a întipărit adînc în memorie. Am avut revelația unei literaturi interesante și originale, bogate în personalități creatoare, pe care am îndrăgît-o.

Literatura română este bine cunoscută în Ucraina datorită numărului mare de traduceri care s-au făcut și continuă să se facă. S-au tradus mulți clasici și numeroși scriitori contemporani. Nu dau nume fiindcă ar însemna să înșirui o listă foarte lungă. Printre traducătorii figurează nume de primă mînă: Ticina, Baján, Mališko. În planurile Editurii de stat pentru literatură din R.S.S. Ucraineană — „Derjlitvidav” — literatura română ocupă un loc important. Acum pregătim o lucrare de o deosebită însemnătate — Opere alese de Arghezi pe care îl iubesc și îl prețuiesc enorm. Este incontestabil unul dintre cei mai mari poeți al zilelor noastre. Traducerea va fi făcută direct din original și va fi semnată de bunul meu prieten Pavlo Ticina. Această culegere este o veche preocupare a mea și mă bucur că se realizează.

Din recenta călătorie în țara noastră Iakov Baș se întoarce în Ucraina cu noi proiecte, noi planuri, noi intenții. Pe primul loc — un amplu volum de rapoarte despre țara noastră. Antonina Nikolaevna Sitnova, șefă de brigadă în colhozul „Bo-

rel” din regiunea Moscova, Erou al Muncii Socialiste și deputat în Sovietul Suprem al R.S.F.S.R., a rămas puternic impresionată de cele văzute în gospodăriile noastre colective.

— Am stat de vorbă pe îndelete cu colectivității din Variăș, regiunea Banat. Gospodăria este bogată, înfloritoare. Din cele 3920 hectare de pămînt cîte posedă, 3300 sînt arabile. Președintele, un om tînăr și energic, își cunoaște și își iubește meseria și mîna lui de bun gospodar se simte pretutindeni. Am notat multe lucruri despre care am să le vorbesc neapărat colhoznicilor noștri. De exemplu, anul acesta colectivității din Variăș

că în toate gospodăriile pe care le-a vizitat ea înceta după primele fraze să se simtă doar un musafir și începea să se intereseze de toate ca un bun gospodar pe care lucrurile discutate îl priveau direct.

La fel s-a întîmplat și cu Vladimir Alexeevici Gariunov, laminorist la uzina metalurgică Ijorsk din Leningrad, Erou al Muncii Socialiste. Om sobru și taciturn de felul lui, se însufleșea ori de cîte ori intra pe poarta vreunei întreprinderi.

— Cînd ne-am apropiat de Hunedoara și ne-a apărut în față priveliștea grandioasă a combinatului

mini. Utilajele complicate sînt construite în cea mai mare parte în uzinele constructoare de mașini din România. O mare parte a automatizării este realizată în combinatul hunedorean. O neuitată impresie mi-au lăsat oamenii, minunații muncitori ai Hunedoarei, care ne-au primit cu multă căldură și prietenie.

— Pretutindeni am fost primiți așa — intervine în discuție Anna Ghenadijevna Tukanova, vicepreședintă a prezidiului A.P.S.R. Prietenii noștri, oamenii muncii din România mi-au făcut o impresie coplesitoare. Imi place interesul lor față de U.R.S.S., de realizările poporului sovietic în

Interlocutorii noștri

V. N. Stoletov

A. G. Tukanova

N. I. Lukian

I. V. Baș

V. A. Gariunov

A. N. Sitnova

au cules de pe o suprafață mare a doua recoltă. Inițial au semănat grâu și chiar în ziua cînd l-au recoltat au arat din nou pămîntul și au semănat porumb masă verde. Această complicată operație a fost făcută noaptea pentru ca să nu se piardă umiditatea. Încă înainte de a veni aici știam că românii sînt mari meșteri în cultivarea porumbului. Și m-am incredințat cu proprii mei ochi că așa este. Porumbul colectivităților din Variăș e o frumusețe.

— Antonina Nikolaevna, tovarășii dumneavoastră mi-au spus că v-au interesat foarte mult construcțiile din mediul rural.

— Am trecut prin multe sate și n-a fost unul în care să nu văd foarte multe case noi, făcute pe măsura simțului artistic înăscut al poporului român. Ele sînt o dovadă a creșterii nivelului de trai al colectivităților. Și nu singura. M-am simțit foarte bine printre colectivitățile români. Ca acasă.

Nu este o afirmație de circumstanță, femeia aceasta harnică și înțeleaptă, care și-a cucerit prețuirea poporului sovietic pentru munca ei cinstită și plină de abnegație, a cucerit și la noi, din primele clipe, simpatia colectivităților. Ceilalți membri ai delegației povestesc

siderurgic, ochii lui Vladimir Alexeevici au început să scapere scînteii iar nările să adulmece mirosul atât de familiar de fum industrial. Din cînd în cînd întorcea capul și ne privea de parcă toate acestea erau și ale lui și avea temeri legitime să se mindrească cu ele. Iar la întîlnirea cu colectivul combinatului, omul nostru taciturn a ținut un discurs deosebit de un mare orator — povestește scriitorul Iakov Baș.

— Păi nici nu se putea altfel, Iakov Vasilevici. Sînt metalurgist de 30 de ani. Ceea ce am văzut la Hunedoara m-a impresionat profund. Cu altă mai mult cu cît știam ce moștenire grea a primit poporul român în industrie. Combinatul este o întreprindere de prim rang și foarte curînd va fi la nivelul celor mai puternice din Europa și chiar din lume. De altfel încă de pe acum siderurgia e la nivelul tehnicii mondiale. Ceea ce mi se pare deosebit de important e faptul că planul general al combinatului — care pînă la eliberare avea numai 3000 de muncitori iar azi are 20000, care dă 70 la sută din producția siderurgică a Romîniei, care în sfîrșit, produce peste 140 de mărci de oțel și oțeluri aliate superioare, cu multă trecere pe piața mondială este rodul concepției proiectanților ro-

procesul de construire a comunismului. Acest interes și sentimentele prietenesti s-au manifestat în cele mai diferite moduri în cursul întîlnirilor cu membrii delegației noastre. Unii s-au interesat de felul cum sînt rezolvate tot felul de probleme în țara noastră. Alții și-au depănat amintirile lăstate de vizitele făcute în U.R.S.S. Cei ce au studiat în U.R.S.S. și-au amintit de orașele care i-au găzduit cu prietenie, de oamenii cu care au venit în contact. Artiști, muzicieni, dansatori au interpretat în cîntecul nostru opere rusești și sovietice. Copiii au ținut să vorbească cu noi în limba rusă, pe care o studiază în școli sau să primească insigne cu imaginea cosmonauților noștri — ca să-și îmbogățească colecția. Această manifestare de prietenie este rezultatul uriașei activități pe care o desfășoară Partidul Muncitoresc Român pentru educarea poporului în spiritul internaționalismului socialist, în spiritul prieteniei și colaborării dintre popoarele mării noastre familii frățesti.

Discuția la „masa rotundă” a luat sfîrșit. Chipuri deschise, zîmbete calde întregeau ceea ce nu apucaseră să mărturisască vorbește.

Iulia Scutaru

LA AȘALTUL ÎNĂLȚIMILOR

Ar fi un neadevăr dacă aş spune că am devenit sportiv din întâmplare sau pe neașteptate. Din cite îmi amintesc, mi-a plăcut și-mi place sportul, dintotdeauna.

Una din primele mele amintiri este legată de o întâmplare ieșită din comun. Tatăl meu era conducătorul unei expediții geologice pentru prospectarea zăcămintelor de cărbune; mama era și ea geolog. Locuiau lângă satul Tolbuzino din regiunea Cita. Acolo m-am născut, în 1942.

Cele cinci case din birne în care locuiau membrii expediției erau înconjurate de taiga. Pe acoperișul unei case se afla un soi de lum de pază ridicat acolo, probabil, pentru ca să se poată vedea de departe incendiile din taiga. Turnul era locul de joacă preferat al copiilor. Sora mea mă avea în grijă, așa încât mă căra cu ea peste tot. Așa am ajuns și pe acoperiș.

Îmi amintesc că într-o zi am început să lunec repede, repede pe acoperișul înclinat. Tata a vrut să mă prindă ca să nu cad, dar n-a ajuns la timp. Și m-am prăvălit. Ciudat, însă, nu m-am lovit prea tare: aproape înconștient am făcut o mișcare a membrilor ca să cad în picioare și să nu mă lovesc încît n-am căzut ci am sărit...

De atunci, în familie a început să se spună că Valeri sare bine.

De la Tolbuzino ne-am mutat la Arbogar, un orașel aflat la hotarul cu Mongolia. Dacă în regiunea Cita fusesem înconjurați de taiga, în jurul noii reședințe se întindea nesfârșită stepa și numai ici-colo se vedea cite un dimb. Aceste dimburi îmi stăruie în amintire deoarece acolo culegeam primăvara ghiocei iar toamna ne rostogoleam în iarba uscată.

Aveam șapte ani cînd ne-am mutat la Lujno-Sahalinsk: tata semnase un contract pe trei ani și începuse să lucreze ca inginer șef la trustul „Uglegeologia”.

Scoala era la doi kilometri de casă. N-am lipsit niciodată: nici toamna, nici primăvara cînd drumurile erau desfundate și nici pe viscoalele cumplite ale iernii. Îmi aduc aminte că în timpul viscoalelor nu se vedea nimic împrejur iar troienele ajungeau pînă la acoperiș. Pentru ca zăpada să nu-mi intre în pisleri trebuia să-mi trag peste ei niște șalvari. Drumul de unul singur era înfricoșător dar trebuia să-l fac. Și niciodată nu m-am rătăcit și n-am răcit. Dar părinții erau foarte îngrijorați...

Nu departe de casă erau niște munți nu prea înalți. Curînd am început să schiez pe pantele cele mai abrupte. Ba am înghebat și niște trambuline de unde, luîndu-mi elan, puteam sări cite șapte-opt metri. După care urma coborîrea pe o pantă dulce, printre copaci.

Tot atunci am învățat și să înot destul de bine. Vara părinții mă trimeteau într-o tabără din nordul Sahalinului, aproape de Gornozavodsk. Acolo era un rîu cu praguri: la început riul nu era prea adînc dar dintr-odată se căsca o bulboană. Băieții se strecurau prin apa puțin adîncă pînă la bulboană, și eu după ei. Cînd te afundai în bulboană trăgeai o spaimă soră cu moartea, dar în schimb înotai.

Aveam unsprezece ani cînd ne-am mutat la Lugansk. Acolo am văzut pentru prima oară urmările groaznice ale războiului: cartiere întregi cu case în ruină. După invazia hitleristă era greu să fie refăcut totul dintr-odată.

Plecăm împreună cu noii prieteni, de o vîrstă cu mine, să ne jucăm printre ruine. Se întimpla să alergăm pe ziduri late de numai treizeci de centimetri și înalte de cîțiva metri. Între ziduri erau spărturi, trebuia să ne fim bine echilibrul, să sărim prin ochiurile goale ale ferestrelor. Chiar și cei mai tîmizi dintre noi se lăsau purtați de val; se strecurau mai întii la parter, apoi, prin zînd curaj, se cățărau pe balustradele metalice ale scărilor, tot mai sus, pînă ajungeau în vârful zidurilor... Învătasem să alergăm pe ziduri în ruină cu aceeași iuteală ca pe pămînt. Ar fi fost deajuns o mișcare neindeminatecă ca să cazî, dar nu mai puteai da înapoi, jos se aflau prietenii care urmăreau atent fiecare mișcare. Dacă vedeau că țîe frică te încurajau; dacă vedeau că ai curaj își exprimau admirația.

Ucenicia

La Lugansk am intrat în clasa a V-a. Profesorul de educație fizică era un pedagog cu experiență. Din pricina unei rani la picior, căpătate în timpul războiului, fusese nevoit să abandoneze sportul. Vara era directorul unei tabere de pionieri.

Tabăra era mică, prevăzută numai pentru o sută douăzeci de participanți. În fiecare

an aveau acolo loc competiții sportive, croșuri, meciuri de fotbal...

Alergam destul de bine pentru vîrsta mea: mă întreceau numai elevii mai mari. Făceam sărituri pe o pistă acoperită cu iarbă, peste o sfornică legată de două prăjini. Săream bine, mai bine decît alții, încît am stabilit chiar un record local: 1,15 metri.

Idealul meu sportiv era atunci un elev dintr-o clasă mai mare care obținuse categoria a III-a. Încercam să-l imit în toate... În cele din urmă l-am ajuns și am început chiar să-l întrec.

Într-o zi profesorul nostru de educație fizică mi-a spus mai în glumă, mai în serios că am să ajung un „sportiv de talie mondială”.

Au fost cuvinte care mi s-au întipărit în minte.

La școala sportivă m-ar fi primit cu plăcere, dar în grupa pentru copii. Eu înțeam însă foarte mult să intru în clasa antrenorului Piotr Semionovici Șein, care se ocupa de

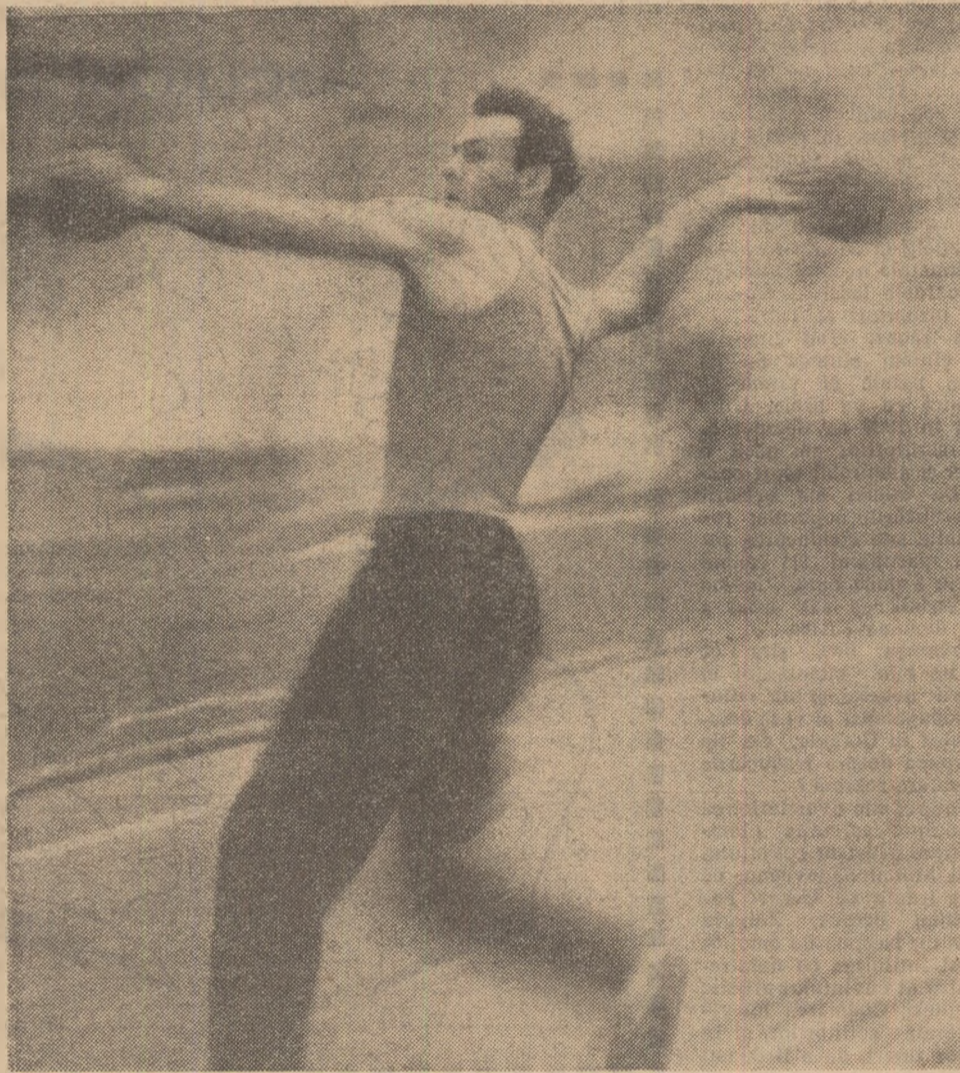
sportivă se repercutau asupra rezultatelor la învățătură, dar treceau totuși clasa fără dificultăți, așa încît părinții erau liniștiți.

Apoi a sosit și vremea să mă gîndesc la viitor. Tata, se înțelege, ar fi vrut să merg pe urmele lui, să devin geolog. Toate gîndurile mele erau însă numai la sport. Piotr Semionovici Șein era îndrăgostit de munca lui și știa să-i antreneze și pe alții. Se mîndrea cu cei mai buni elevi ai lui. Șein era aruncător de ciocan și nu stăpînea la perfecție tehnica săriturii în înălțime. Dar pe mine tocmai săriturile mă atrăgeau.

În sfîrșit, a sosit și prima mea mare competiție: campionatul elevilor din opt orașe ucrainene. S-a ținut la Odesa, în martie 1957. Tocmai terminam clasa opta.

Am sărit 6,40 metri în lungime și 1,75 metri în înălțime. Erau un rezultat bun, încît am început să socotesc cînd o să pot trece norma de maestru al sportului. Și am ajuns la concluzia că abia după vreo trei ani...

A venit din nou iarna, din nou școala.

Pînă a ajunge campion mondial, Valeri Brumel a trebuit să se antreneze în multe discipline sportive

elevii mari. Pregătea sportivi calificați; la mine, un băiețandru slăbănog, cu picioare lungi, nici nu voia să se uite.

„Arată ce știi!”

La un moment dat am hotărît să nu mai plec în tabăra de pionieri. Nu-mi mai plăcea acolo, căci nu ne lăsau să mergem la rîu și mă plictiseau „timpii morți”. De dimineață pînă seara stăteam în schimb pe stadion unde Șein își antrena elevii.

Dar Șein continua să nu mă bage în seamă.

Într-un rînd am pus mina pe o sulită, am învățat-o o dată, de două ori... Șein a răcnit însă la mine:

— Pune-o la loc!

Eu mă apropiam însă cînd de un aparat, cînd de altul, încercam să sar, ceream sfaturi. Pînă la urmă, perseverența mea a început să-l intereseze pe antrenor:

— Ei, arată ce știi! — mi-a cerut el aspru.

Am sărit 1,45 m.

Și Șein m-a primit în grupa lui.

Dintr-odată a trebuit să nuncesc de două ori mai mult. După școală trebuia să-mi pregătesc lecțiile și la ora cinci trebuia să fiu la antrenament. De cele mai multe ori rămîneam pe stadion pînă la zece seara. Erau luni cînd cursurile de la școala

„sărise stacheta fixată la 2,3 m.”, la Harkov cineva sărise 2,5 m., la Rostov 2,7 m. Erau publicate și rezultatele dobîndite de atleții americani, eventualii noștri rivali la Olimpiadă. Pe primul loc se afla John Thomas care în februarie, la campionatul de atletism al Statelor Unite de la Madison-Square Garden din New York, înregistrase cel mai bun rezultat pentru sală: 2 metri și 16,5 cm. John Thomas împlinise optsprezece ani. Avea un an mai mult decît mine.

În aprilie, cînd treceam norma de maestru al sportului, alți candidați americani pentru jocurile de la Roma au sărit mai sus decît mine: Dumas — 2,4 m. Stewart — 2,5 m.

Știriile apărute în „Sovetski sport” mă stimulară să obțin rezultate tot mai bune. Nu prea aveam, însă, timp. Dădusem examenul de maturitate și mă pregăteam pentru admitere la institut. Și în același timp trebuia să particip la diverse competiții.

Între timp, consiliul antrenorilor discuta pe cine să trimită la Roma. Un candidat indiscutabil era Șavlakadze. Pe locul doi se situase Bolșov. În ce mă privea pe mine și pe Horșilov, existau anumite îndoieli. La ultimele probe pentru selecționare săriserăm amîndoi 2,5 m. Poate pentru că eram mai tînr decît Horșilov m-au desemnat pe mine pe locul trei. Se știe că succesul te înarpează. La 13 august, de Ziua sportivului, am sărit la Lujniki 2,17. Era un nou record național și european. Nu mai aveam înaintea mea decît un singur rival: americanul John Thomas.

La Roma

Am luat avionul spre Roma împreună cu Șavlakadze și Bolșov. Recordul mondial continua să fie deținut de americani: la 1 iulie 1960, cu puțin înainte de începerea Olimpiadei de la Roma, John Thomas sărise 2,23 m.

La Roma am văzut pentru prima oară în viața mea adunați la un loc atîția sportivi celebri. După cîteva zile de la sosire am zărit în orașelul olimpic un negru frumos, înalt și, nu știu cum, am bănuț numaidecît că era John Thomas. Avea o ținută demnă,

avea politicos celor din jur iar vocea îi era blîndă, calmă... L-am întrebat totuși pe Vasili Kuznețov, care era lingă mine:

— Asta-i Thomas?

Kuznețov a dat din cap afirmativ. Îl văzuse pe Thomas în 1959, cu prilejul meciului de atletism S.U.A. — U.R.S.S. de la Philadelphia. Atunci Thomas asistase la meci numai ca spectator, dar nu putea să treacă neobservat: are aproape doi metri înălțime. A doua oară l-am văzut pe Thomas pe stadion, la un antrenament comun al atleților americani și sovietici.

Eu nu luam parte la antrenament dar voiam să văd cum sare Thomas. Am luat cu mine binoclul și aparatul de fotografiat și m-am postat la o sută de metri distanță de terenul de antrenament. Thomas și începuse antrenamentul. În jurul lui se așinea o grămadă de ziaristi: veniseră în mare grabă de pe stadion și din orașelul olimpic. Dar erau și mulți spectatori...

Eram calm, nimeni nu mă știa, urmăream tot ce se petrece în jur și cîntăream tehnica lui John. A realizat acolo un rezultat excelent pentru el: 2,14 m. Tehnica lui nu-mi-a plăcut, dar m-a uimit ușurința cu care sărea.

Sportivii sovietici se antrenau pe un stadion aflat la 20 de kilometri de centrul Romei și de orașelul olimpic. Nu eram deranjați de nimeni. Ziaristi aproape că nu dădeau pe acolo iar de spectatori insistenți nici urmă. Puteam lucra în voie, calm, fără încordare și fără să stabilim recorduri. Ca să ne păstrăm echilibrul sufleteșc, în timpul liber jucam tenis de masă. Se știe că înaintea unor competiții importante sistemul nervos are cel mai mult de suferit din pricina așteptării. Mesele de ping-pong erau așezate între coloanele de beton pe care se sprijinea clădirea în care locuiam. Era răcoare, razele fierbinți ale soarelui italian nu răzbăteau pînă la noi, și spațiu cît poftesti... Seara vizionam filme străine, mai ales italiene despre istoria sportului.

Probele de atletism din cadrul Jocurilor Olimpice au început la 31 august. Antrenorul nostru a stăruit să nu ne ducem pe stadion și să nu urmărim întrecerile la televizor. Dar s-ar fi putut oare ca noi să aflăm mai tîrziu despre prima medalie de aur, adusă echipei noastre de Vera Krenikova la săritura în lungime?

„Înseamnă că și eu pot — mi-am spus. Ultimul meu rezultat a fost de 2,17 m — locul doi în lume!”

Spectacolele teatrului „Maxim Gorki“

Kirill Lavrov (Platonov) și Serghei Iurski (Ceasovnikov), în prologul spectacolului „Oceanul“

Am așteptat cu un explicabil interes reprezentațiile date la București de strălucii soli ai artei sovietice, membrii colectivului Teatrului Mare Dramatic de Stat „Maxim Gorki“ de sub conducerea marelui om de teatru, regizorul G. A. Tovstonogov, artist al poporului, laureat al Premiului Lenin și al Premiului de Stat.

Ca slujitor al scenei, care am sorbit cu nesăț din minunatul izvor de învățăminte al artei realist-socialiste, am apreciat dintotdeauna ca evenimente dintre cele mai însemnate popasurile în țara noastră ale maestrilor teatrului sovietic, prezența în mijlocul nostru a admirabililor colegi care sînt artiștii din U.R.S.S.

În anii trecuți, am făcut cunoștință cu colectivele MHAT-ului, Teatrului Mic, „Pușkin“, „Maiakovski“ care au lăsat tuturor, prin spectacolele realizate la un înalt nivel artistic, o impresie excelentă, amintiri cu adevărat de neuitat. Pe mulți dintre interpreți, regizori sau pe autorii unor piese care au fost jucate pe scenele noastre am avut ocazia fericită să-i cunoaștem personal, să ne întreținem îndelung cu ei, să vorbim prietenește despre teatrul sovietic și teatrul românesc, să facem schimburi de experiență, interesante, instructive, extrem de folositoare.

Despre Teatrul Mare Dramatic de Stat „Maxim Gorki“ din Leningrad auzisem multe lucruri menite să intereseze într-o apreciazabilă măsură pe un artist. Auzisem despre prodigioasa activitate a acestui teatru, desfășurată încă de la înființarea sa, în anul 1919, cînd a montat la Petrograd spectacolul cu piesa lui Schiller, „Don Carlos“, auzisem despre munca continuă, creatoare a membrilor acestui colectiv pentru ridicarea pe o treaptă tot mai înaltă a spectacolelor, despre strădania sa de a asigura un repertoriu cit mai variat, cit mai în acord cu cerințele vremii.

Cele două spectacole cu „Oceanul“ de Alexandr Ștein și „Barbarii“ de Maxim Gorki, prezentate de oaspeți în cadrul turneului întreprins în țara

noastră, ne-au oferit din plin posibilitatea să ne dăm seama de valoarea excepțională a colectivului aflat sub conducerea regizorului principal al teatrului, G. A. Tovstonogov, de originalitatea montărilor, de marea putere de pătrundere în transpunerea scenică a textului, de grija deosebită a regiei chiar și pentru cele mai mici amănunte din desfășurarea acțiunii.

„Oceanul“, piesa lui Alexandr Ștein ne era cunoscută de reprezentațiile în limba română. Ea oglindește în episoade realmente impresionante înalta conștiință a oamenilor sovietici, în speță a unor ofițeri din marina militară, care înțeleg să-și facă pe deplin datoria dînd în același timp noțiunii de prietenie adevărată ei semnificație.

Interpretarea a fost strălucită. O creație dintr-o parte mai valoroasă o are K. I. Lavrov, în Platonov, eroul piesei, care și-a lucrat rolul cu minuțiozitate, cu o remarcabilă forță dramatică. S. I. Iurski în Ceasovnikov și O. V. Basilavili în Kuklin i-au fost demni parteneri, jucînd cu simplitate dar cu o mare putere de convingere. În rolul Anecikăi a apărut actrița L. I. Makarova. Interpreta a dat personajului autenticitate, dovădind o deosebită sensibilitate și o rară inteligență scenică. Întreg colectivul de interpreți a împrumutat, de altfel, spectacolului o aleeșă înută artistică, impresionînd prin omogenitate.

Al doilea spectacol prezentat de colectivul teatrului leningrădean, cu „Barbarii“, piesa lui Maxim Gorki ne-a încîntat și ne-a făcut să trăim puternice emoții artistice. În această piesă, ca și în „Vilegiaturistii“ și „Copiii soarelui“, piese scrise între anii 1904—1905, Gorki a adus în fața rampei oameni pe care evenimentele îi sileau să-și mărturisească pozițiile față de revoluție. Piesa „Barbarii“, și-a găsit în interpretarea colectivului leningrădean o deosebit de valoroasă întrupare scenică, prilejuind cîteva creații de prim ordin ale unor artiști înzestrați ca E. A. Popova, V. I. Strjelcik, L. I. Bugova, N. A. Olhina, E. A. Lebedev și alții alții.

Arta marelui regizor Tovstonogov s-a vădit cu prisosință atît în înțelegerea celor două piese de o factură cu totul deosebită, cit și în îndrumarea interpretării și în realizarea cadrului scenic. Pe deasupra creațiilor personale ale unor artiști dintre cei mai talentați, realizarea ansamblului armonios constituie desigur meritul unuia dintre cei mai de seamă regizori contemporani ai lumii.

Pe drept cuvînt, putem de aceea spune că reprezentațiile teatrului „Maxim Gorki“ din Leningrad au însemnat un adevărat eveniment pentru viața noastră artistică.

Geo Barton
Artist emerit

Desen de Hariton

DE VORBĂ CU TOVSTONOGOV

Despre Shakespeare, „Livada cu vișini“, Smoktunovski, „O scrisoare pierdută“, Berliner Ensemble și altele.

Convorbirea a continuat nestînjenit de unde o lăsasem întreruptă în urmă cu cîteva ani. De altfel, febrilitatea, asociațiile neașteptate, amplitudinea ideilor — caracteristice lui Tovstonogov — fac ca orice discuție cu el să devină pasionantă, rămînînd în același timp întotdeauna neepuizată.

După spectacolul cu „Idiotul“, am colindat atunci îndelung pe Nevski Prospekt în lumina difuză a nopții de aprilie, pornind vorba de la Dostoievski, alternînd-o cu alte preferințe pentru scriitori, actori, teatre de pretutindeni, și ajungînd firesc la vise, planuri de punere în scenă.

— Și acum, mărturisește Tovstonogov, continui să mă gîndesc, dar într-o perspectivă mult mai apropiată, la realizarea spectacolelor pe care un regizor poate să le desăvîrșească numai în confruntarea cu maturitatea sa. Desigur că, în acest plan, se înscrie proeminent poezia dramatică a marelui Will. Mă voi încumeta întii să pun în scenă o comedie („Mult zgomot pentru nimic“), aspirînd mai încolo și la o mare tragică, probabil la „Iulius Caesar“.

— În aceeași ordine de idei, îmi amintesc că, nu de mult, în revista „Teatr“, îl considerați și pe Cehov ca pe un dramaturg al maturității regizorului.

— Tocmai de aceea, mă simt îndemnat să mă apropiu acum, abia acum, și de „Livada cu vișini“. Îl văd foarte bine în această lucrare cehoviană pe Smoktunovski — ca și pe alți talentați interpreți ai noștri.

— De la „Idiotul“, în care Smoktunovski m-a cucerit, făcîndu-mă să-l prefer inoztratului Iakovlev din seria întia a

filmului, interpretul lui Mișkin a mai jucat vreun rol important la teatrul „Maxim Gorki“?

— Nu, deoarece e realmente confiscat de filmul „Hamlet“, în care va apare în rolul prințului danez. Îl așteptăm, însă cu nerăbdare și, în afară de „Livada cu vișini“, cred că ar fi excelent în Protasov din „Copiii soarelui“ de Gorki și în multe altele.

— Dar, fiindcă am ajuns la Gorki, ce v-a determinat să alegeți „Barbarii“?

— Consider în primul rînd că piesa este foarte contemporană. În al doilea rînd am vrut s-o tratăm altfel decît îndeobște, subliniindu-i valorile de tragicomedie, începînd chiar cu Monahova, eroina de multe ori surprinsă în plan exclusiv tragic.

— Aveți impresia că această nouă tratare a înlesnit buna primire a spectacolului în țara noastră?

— În orice caz vreau să menționez calitatea excelentă, sensibilitatea publicului românesc, pe care l-am simțit extrem de receptiv, foarte aproape.

— Ne face multă plăcere această apreciere, care coincide cu nenumărate experiențe favorabile ale teatrului nostru. Dar actorii romini?

— Nu pot uita spectacolele „O scrisoare pierdută“ și „Steaua fără nume“ văzute în urmă cu cîteva ani la Teatrul Național din București. Artiștii romini, polivalenți, compleți, atenți la cele mai mici inflexiuni psihologice, sesizînd cu aceeași virtuozitate intonația lirică și linia satirică m-au fermecat.

La Cluj am făcut acum cîteva zile cunoștință în scenă cu un alt mare actor,

Kovács György, care a fost pur și simplu uimitor în „Ultima oră“.

— Ați adresat cuvinte de laudă lui Smoktunovski, actorilor noștri. N-ați pomenit probabil alți actori din colectivul dumneavoastră rezervîndu-ne surpriza de a-i aplauda, neprevăzuți, în spectacolele de la București. Dar la Moscova au fost în ultimii ani multe colective străine — și Comedia franceză și Eduardo de Filippo, și Théâtre de la Cité și reprezentanți ai artei engleze, și T.N.P., etc. Pe cine ați preferat?

— Berliner Ensemble. Este unul dintre marile teatre ale lumii, intrînd în competiție avantajoasă cu cele mai reputeate formații similare. În legătură cu Berliner Ensemble, sau mai exact cu Brecht aș vrea să văd spectacolul românesc cu „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită“, care se joacă și la teatrul „Maxim Gorki“, pusă în scenă de un regizor polonez.

— Am fi foarte curioși să vă cunoaștem opinia...

— Cel puțin tot atît de curioși cum sîntem noi, cei de la Leningrad, să cunoaștem opinia oamenilor de teatru, a publicului bucureștean, asupra spectacolelor pe care le prezentăm cu „Barbarii“ și „Oceanul“. După aceea, discuția noastră ar putea fi mai consistentă. Trebuie s-o continuăm...

...Și iarăși, convorbirea n-a izbutit să ia sfîrșit. Așa cum, niciodată, un dialog referitor la o artă autentică nu are capăt, recomandîndu-se prin suspensii, prin investigații mereu noi, prin realizări valoroase care cheamă neostenit spre culmi.

Horia Deleanu

În preajma unui turneu de conferințe

Maestrul Sică Alexandrescu se afla tocmai înaintea plecării în U.R.S.S. spre a participa la manifestările consacrate țării noastre cu prilejul Lunii prieteniei romino-sovietice. La rugămintea noastră, ne-a vorbit despre programul acestei vizite.

Plec din nou în Uniunea Sovietică. De astă dată, răspund invitației pe care mi-a făcut-o Asociația de prietenie sovieto-romină de a face expuneri despre viața teatrului din țara noastră la Moscova, Leningrad, Riga și Kiev.

Socotese fericit prilejul ce mi se oferă de a dezvolta această temă — în cadrul Lunii prieteniei — în fața unui auditoriu sovietic. Cunoșc bine publicul sovietic. Nu numai pentru că am asistat, de nenumărate ori, pierdut în mijlocul spectatorilor sovietici, la spectacolele teatrelor din Moscova și din alte orașe ale Uniunii Sovietice, dar mai ales pentru că am prezentat acestui public — un public serios, temeinic pregătit și responsabil — spectacolele Teatrului Național din București. Am jucat în 1958, în Uniunea Sovietică, drame și comedii și am avut înaintea noastră oameni care au lacrimat sau care au ris din inimă. N-a fost niciicînd un public amorf și indiferent, simplu plătitor de bilet, privitor pasiv la cele ce se petrec pe scenă.

Iată de ce mă bucur că mă voi afla din nou în fața acestui public. Voi căuta să arăt omului prieten din țara vecină cîte ceva din viața teatrului din patria noastră, să-i vorbesc despre progresele realizate de arta dramatică românească în ultimele două decenii. Și voi fi foarte mulțumit să mărturisesc că în drumul acesta de muncă, de strădanie plină de roade, în tot timpul acesta presărat de multe izbînzii artistice, teatrul românesc a avut un bun tovarăș de drum, un mare prieten: teatrul sovietic.

Sică Alexandrescu
Artist al Poporului

Una din marile probleme ale epocii noastre o constituie acoperirea necesităților de combustibil și energie. Acest lucru se reflectă în preocuparea evidentă, în majoritatea țărilor, pentru dezvoltarea resurselor energetice, pentru raționalizarea consumului de energie prin adoptarea de procese tehnologice cu consum specific de energie redus, prin folosirea la maximum a resurselor secundare de energie și pentru evitarea risipei de energie sub orice formă.

In progresie geometrică

Această problemă, care preocupă pe mulți economiști și energeticieni, s-a manifestat mai accentuat în special în ultimii 15-20 de ani, când s-a constatat că, pe plan mondial, consumul de combustibil și energie electrică crește într-un ritm deosebit de rapid, în progresie geometrică; pentru exemplificare, menționăm că la fiecare 10 ani consumul mondial de energie electrică se dublează, pe câtă vreme cel de energie primară se dublează la intervale de 15 ani.

În asemenea condiții problema rezervelor de combustibil a devenit, pe drept cuvânt, o problemă economică de mare actualitate.

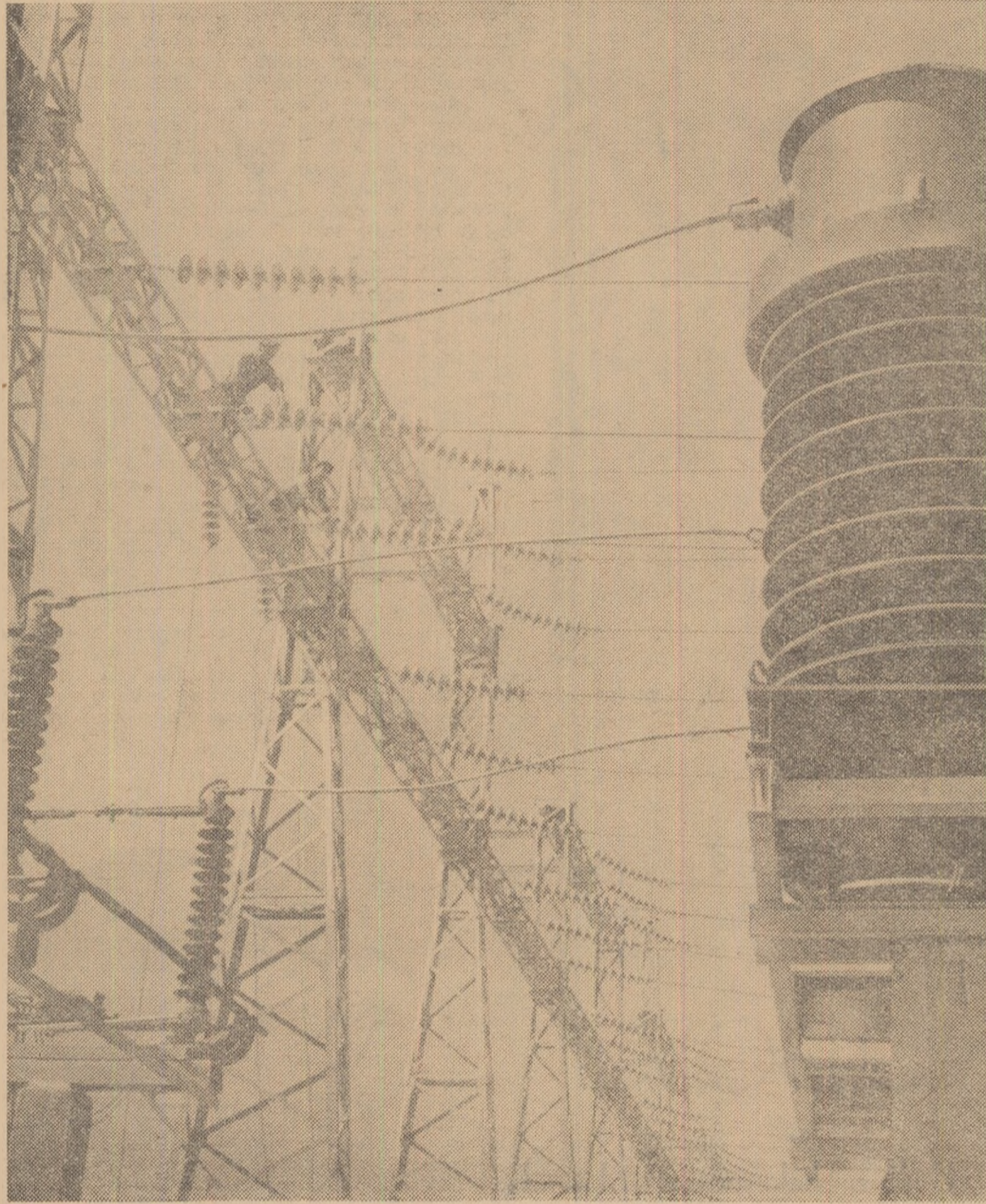
O seamă de specialiști din țările capitaliste își imaginează în culori sumbre situația energetică de la sfârșitul secolului XX. În al treilea deceniu erau chiar la mare modă concluziile alarmiste ale unor asemenea specialiști în legătură cu epuizarea rezervelor de petrol. În Statele Unite, G. Smith, directorul Institutului de geologie, afirma, de pildă, în 1920 că jumătate din rezervele de petrol ale țării erau epuizate; pe baza acestui calcul, rezervele existente urmau să ajungă doar pentru unul sau două decenii.

Oamenii de știință sovietici s-au situat de la bun început pe o poziție contrară acestor prognoze pesimiste, pornind la explorarea sistematică a teritoriului U.R.S.S. pentru descoperirea rezervelor existente, dar necunoscute încă.

Statul nostru democrat-popular s-a situat pe aceeași poziție, investind sume mari în explorările geologice. Rezultatul a fost că rezervele noastre de petrol au crescut mult față de cele cunoscute anterior, descoperindu-se și dându-se în exploatare noi cimpuri petroliere.

Presupuneri și realități

De multe ori în tratarea problemei rezervelor de combustibil (cărbuni, petrol, gaze naturale etc.) autorii adoptă două puncte de vedere opuse: unii determină numărul de ani cât va mai dura un anumit combustibil împărțind cantitatea rezervelor cunoscute la consumul anual actual, ajungând astfel la cifre de ordinul miilor de ani, alții consideră că rezervele cunoscute actualmente sînt egale cu cele care există în realitate și, neglijând existența unor rezerve încă necunoscute, trag concluzii pesimiste de

Taşkent. Se apropie de sfârșit lucrările unei mari termocentrale

De câtă energie dispune

genul celor privind epuizarea rezervelor de petrol într-un răstimp scurt.

Amindouă punctele de vedere sînt cel dintîi generează un optimism neîntemeiat și demobilizator, al doilea seama de posibilitățile reale ale științei actuale și de dezvoltarea, cu ajutorul ei, a rezervelor cunoscute de combustibil.

In legătură cu acest al doilea punct de vedere se poate arăta că prin explorările efectuate în ultimii ani, prin progresele realizate în tehnologia extracției și rafinării petrolului, prin progresesele realizate în tehnologia tractării combustibilului rezervele cunoscute au crescut simțitor; de exemplu, rezervele de petrol din teritoriul U.R.S.S. cunoscute în anul 1936 erau de 231 de miliarde tone, pentru anul 1956 s'au ajuns la 1654 de miliarde tone, iar în anul 1956 la 8670 de miliarde tone, după aprecieri rezervele reale fiind de cîteva zeci de miliarde tone.

Admițînd pentru Uniunea Sovietică numai o rezervă de 10000 de miliarde tone în considerare că de la anul 1956 consumul de combustibil va continua să crească într-un ritm rapid, conform ritmului de înregistrat în ultima vreme în economie, aceste rezerve vor fi suficiente pentru a dura pînă la sfârșitul secolului viitor.

În Statele Unite, rezervele cunoscute au crescut de la 2 miliarde tone, în anul 1956 la 19 miliarde tone în 1963.

Savantul american L. Wiks a apreciat rezervele mondiale de petrol la 84 de miliarde tone, pentru ca, numai după doi ani, să revină la 140 de miliarde tone iar în anul 1970 să revină din nou asupra aprecierii sale, cifra menționată la 210 miliarde tone.

După calculele făcute de geologii sovietici rezervele mondiale de petrol s'au ridicat la 775 miliarde tone, dintre care 775 miliarde tone sunt exploatabile.

Rezervele mondiale de gaze naturale au fost evaluate de unii specialiști la 160000 miliarde metri cubi, din care circa 38% sînt rezerve rezerve sînt însă probabile și rezerve certe; după unii geologi sovietici, rezervele de gaze naturale în Uniunea Sovietică rezervele de gaze naturale inclusiv cele submarine, se ridică la 160000 miliarde metri cubi.

Paralel cu creșterea rezervelor de petrol menționăm însă și creșterea cerințelor pentru energie; după aprecieri recente consumul de energie primară va crește de la 4,3 miliarde tone combustibil convențional în anul 1970 la 6,3 miliarde tone combustibil convențional în anul 1990 și la 20 miliarde tone combustibil convențional în anul 2000.

Ce ne oferă marea, vîntul, soarele

Din datele de mai sus rezultă că pe lângă dezvoltării științei și tehnicii sînt puse în evidență rezerve tot mai mari de combustibil și energie, chiar în ipoteza creșterii consumului de energie, rezerve mari înregistrate în ultima vreme

AUXILIARII

ESCULAPILOR

MODERNI

Aplicarea semiconductorilor în electronica medicală a luat în ultimii ani o dezvoltare uimitoare. De ce? În primul rînd pentru că trăim într-o epocă caracterizată printr-un extraordinar avînt al științei în toate domeniile, într-o epocă în care cercetarea științifică și aplicațiile ei practice nu se pot dispensa de o aparatatură electronică de primă calitate. În al doilea rînd, pentru că semiconductorii sînt materiale solide ce pot fi folosite în cantități foarte mici, ceea ce duce la posibilitatea creării unor aparate de gabarit micșorat, adică de dimensiuni mici și deci și la posibilitatea micșorării cantităților de energie necesară funcționării lor. Acestea sînt așa numitele aparate miniatură, care au și început să apară pe piața produselor de larg consum, dar cărora viitorul continuă să le ofere o nemaipomenită extindere.

Dar să trecem la problema noastră. Una din primele aplicații ale semiconductorilor în medicină o constituie posibilitatea măsurării temperaturii. În cercetarea medicală și biologică are o mare importanță, precum se știe, stabilirea exactă și rapidă a temperaturii unui țesut, a unui organ sau chiar a singelui aflat în circulație, precum și a variațiilor de temperatură a acestora. Pentru fiziologie, tehnica semiconductorilor a însemnat un mare pas înainte. Termistorii, cu alte cuvinte semiconductorii sensibili la variațiile de temperatură, pot măsura cu mare precizie, dar mai ales fără să prezinte inerție, cele mai fine variații de temperatură. Mai mult decît atât, ei pot căpăta orice formă, potrivit scopului în care urmează a fi folosiți. Astfel, pentru măsurarea temperaturii exterioare unui termistor, care nu depășește mărimea nasturilor de cămașă, pot fi fixați direct pe piele. O importanță și mai mare o prezintă introducerea termistorilor în interiorul corpului. Termistorii minusculi, aproape invizibili, pot fi introduși în virful unui

ac de seringă care, la rîndul lui, pătrunde în organul în cauză, înlesnind măsurarea temperaturii.

În ultimii ani fizicienii sovietici au realizat o serie de astfel de tipuri de termometre destinate, de pildă, studiilor de fiziologie. Precizia lor este extrem de mare, de aproximativ o sutime de grad, iar aparatul ce înregistrează variațiile de temperatură se servește desigur tot de semiconductorii, în particular de o diodă cu cristal pentru amplificarea curentului dat de termistorul introdus în organ sau aplicat pe piele.

Dar, să vedem, la ce folosesc termistorii introdusi într-un organ? Se știe că variațiile de temperatură indică variațiile fluxului de sînge în țesutul respectiv deoarece, la fiecare puls, intrarea singelui în țesut e întovărășită de o mică creștere a temperaturii țesutului și invers, retragerea singelui, de scăderea temperaturii locale. În felul acesta se poate măsura pulsul, viteza de circulație în vasele capilare etc. Cele mai cunoscute aplicații ale semiconductorilor în acest sens sînt faimoasele radiopile, niște dispozitive complexe, de mărimea unei unghii, pe care examinatorul le introduce în organism. Ajunse la locul prestabilit ele transmit prin unde informații despre organul respectiv. La prima vedere, un astfel de dispozitiv pare o realizare a liliputanilor lui Gulliver. Minusculele radiotransmițătoare funcționează cu o mică baterie de semiconductorii și transmite toate schimbările de curent intervenite în sonda semiconductoră. Astfel de radiotransmițătoare pot fi introduse în stomac, în intestine și chiar în inimă de unde transmit prin mijlocirea unui receptor aflat în cameră tensiunea arterială a bolnavului, pulsul, temperatura locală, saturarea cu oxigen, conductivitatea electrică a mediului, conținutul în enzime și aciditatea. Să dăm,

însă, un exemplu despre care am putea să spunem că a devenit clasic. De pildă, radiosonda pentru determinarea acidității gastrice cu ajutorul căreia poate fi precizată secreția acidului gastric, cu neputință de cercetat prin tubajul gastric.

O altă realizare a oamenilor de știință vietici în acest domeniu o constituie dispozitivele sensibile la presiune, alcătuite din semiconductorii, de pildă, sulfura de cadmiu. Ei sînt folosiți la efectuarea pletoșmograficului, adică pentru studiul reacției vasculare la stres. Și tot din categoria radiopile, mai fac parte microfoanele ce se introduc în cavitățile inimii și în vasele sanguine și înregistrează zgomotele cardiace, tonurile arteriale și cea intracardiacă. Un astfel de aparat este alcătuit dintr-un microfon electric care conține un semiconductor sensibil la șocurile mecanice, pe care le formează în curenți. Microfonul, minuscul dimensiuni de ordinul milimetrilor și cu sensibilitate care poate măsura și presiunea lor din sînge este introdus în cavitățile de unde raportează rezultatele. În medicina semiconductorii vor înlesni punerea în circulație a unor electrocardiografe de buzunar de purtat în trusa medicală și a cardiotaometre cu tranzistorii, aparate care iau pulsul bolnavului fără să aibă nevoie de energie electrică și care astfel, pot fi folosite în orice regiune, oricît de îndepărtată de centrele industriale.

Și acum, cîteva cuvinte despre unele aplicații de mare viitor ale bioelectrocardiografelor bazate pe tehnica semiconductorilor. În vorba de stimularea funcțiilor organice mai pe scurt, de biostimulatori. Se știe că orice organ aflat în activitate, fie el creierul, inima sau mușchii, emite și primește impulsuri electrice slabi asociați funcțiilor lui

Electronica medicală

mîntul?

lua în considerare și alte surse de energie, este rezerve pot acoperi necesitățile pe mai mult de 100 ani.

În acest timp vor interveni, însă, cu o pondere mereu crescândă, sursele de energie nucleară, de fisiune, la început, iar ulterior, de fuziune.

Paralel cu aceasta, la acoperirea necesităților de combustibili și energie vor interveni și alte surse de energie, ceea ce va face posibil ca rezervele de combustibili fosili (cărbuni, țitei, gaze naturale) să fie folosite într-o măsură tot mai mică în scopuri energetice și într-o măsură crescândă în industria chimică. Este de prevăzută o creștere a gradului de utilizare a surselor regenerabile de energie, acestea urmînd să intervină cu cantități tot mai mari la acoperirea cerințelor de energie ale omenirii.

Astfel, pe lângă resurse cunoscute, ca cele hidroenergetice, lemnele de foc, deșeurile agricole etc., vor apărea și altele, puțin utilizate în prezent dar care pot căpăta o mare importanță în viitor. Resursele geotermice, bunăoară, care pe o anumită adâncime sînt reprezentate de izvoarele calde, vor căpăta o importanță economică mai mare atunci cînd se va rezolva problema forării sondelor la mari adîncimi (13-15 km), ceea ce va face posibilă folosirea căldurii interioare a Pămîntului. Utilizarea acestui gen de energie este studiată în U.R.S.S. pentru a fi aplicată în special în regiunile din Orientul Îndepărtat.

Energia mareelor este foarte mare dar în prezent se utilizează numai o parte neînsemnată și numai în locurile ușor amenajabile, unde diferența de nivel între flux și reflux depășește 5 m.

Energia valurilor, energia eoliană, căldura mării (diferența de temperatură dintre straturile inferioare și cele superioare) și mai ales cea solară, deși reprezintă o cantitate imensă de energie, sînt de asemenea, foarte puțin utilizate. Inconveniența lor constă în faptul că sînt dispersate în spațiu, ceea ce face ca utilizarea lor economică să se lovească de dificultăți greu de învins, necesitănd investiții foarte mari.

Acesta este motivul pentru care oamenii de știință caută noi căi și soluții pentru utilizarea acestor bogate surse de energie.

În concluzie se poate afirma că, în problema acoperirii necesarului de energie, nu este cazul să se facă aprecieri exagerate de felul celor care prevăd epuizarea rapidă a rezervelor de combustibil ale Pămîntului. Ea rămîne însă una dintre problemele mari ale actualității.

În acest domeniu știința, în general, și energetica, în special, se ocupă astăzi în toată lumea cu cercetări menite să deschidă noi căi în energetică prin sporirea esențială a actualelor randamente de utilizare a rezervelor de combustibil și energie, precum și prin utilizarea unor noi surse de energie.

Ing. C. Nagy
Ing. M. Elefterescu

cești curenți asociați materiei vii au căpătat numirea de biocurenți. Prin apariția și folosirea semiconductorilor a devenit posibilă și stimularea electronică a unor organe ale organismului. Mai cu seamă introducerea în corp a unor biostimulatori ai inimii era de neconceput fără avantajele pe care le aduce tehnica semiconductorilor. Asemenea intervenții sînt indicate, mai ales, în cazurile de decompensare a funcției cardiace. Micul dispozitiv este introdus sub pielea bolnavului de unde începe să emită impulsuri electrice, desigur în ritmul în care se recomandă să funcționeze inima. Cu timpul, gîngășul organ începe să crească în ritmul dorit, întretinut de micul aparat, care poate rămîne sub pielea suferințului, fără a fi schimbat luni și chiar ani.

Trebuie să amintim aici că varietatea aparatelor medicale moderne sovietice care folosesc într-o formă sau alta semiconductorii este foarte mare. Există chiar perspectiva ca, într-un viitor nu prea depărtat, micile aparate să realizeze, chiar la patul bolnavului aflat în spital, operații care, altă dată, cereau ore întregi de activitate efectuate de către un personal numeros. De pildă, cu un astfel de aparat s-ar putea măsura, bineînțeles automat, viteza de sedimentare a sîngelui în numai 10 minute!

Tehnica sovietică și-a spus astfel din plin cuvîntul și în domeniul aplicațiilor semiconductorilor în medicină. Realizările obținute se latorează în bună parte și asociației științifice undate încă în 1959, anume secția de electronică medicală a Asociației tehnico-științifice pentru electronică și comunicații „A. S. Popov”.

Eugeniu Toma

Cercetător științific la Institutul de balneologie și fizioterapie.

Comisia pentru studiul perioadei cuaternare, Institutul de arheologie și Institutul geologic ale Academiei de Științe a Uniunii Sovietice au organizat în prima jumătate a lunii septembrie a.c., un simpozion privitor la stratigrafia și periodizarea epocii paleolitice. Interesul stîrnit de problemele ce urmau a fi dezbătute în legătură cu această temă poate fi apreciat atît prin numărul participanților cît și prin ramurile științifice pe care aceștia le-au reprezentat.

La Mfhet, vechea capitală a Gruziei, au fost recent descoperite ruinele palatului regal al lui Vahtang Gorkasal, întemeietorul orașului Tbilisi.

O importantă reuniune științifică

SCRUTÎND

TAINELILE VEACURILOR

Din partea sovietică au participat opt arheologi paleoliticieni în frunte cu Otto Nikolaevici Bader de la Institutul de arheologie din Moscova, Pavel Iosifovici Boriskovski și Alexandr Nikolaevici Rogacev de la Institutul de arheologie din Leningrad, un antropolog, celebrul Mihail Mihailovici Gherasimov, nu mai puțin de douăzeci și patru de geologi și stratigrafi cuaternariști dintre care amintim pe învățații Valerian Inokentievici Gromov, Irina Konstantinovna Ivanova, Alexandr Ivanovici Moskvitin, Konstantin Konstantinovici Markov, Gavriil Ivanovici Gorejki și Grigori Ivanovici Lazukov, șapte paleobotaniști între care cunoscutul Vladimir Polikarpovici Griciuk, geochimistul radiocarbonist Viktor Viktorovici Cerdinșev precum și doi paleontologi.

Dintre invitații străini au fost prezenți zece arheologi paleoliticieni dintre cei mai de seamă specialiști în acest domeniu, de asemenea un geolog și un paleontolog cuaternarist. Printre ei G. Beem Blanke de la Universitatea din Iena, László Verles de la Budapesta, Ludovic Saviski din Polonia, Neculai Djambazov din Bulgaria, geologul polonez St. Z. Roziki și paleontologul Kalke de la Weimar.

Lucrările simpozionului au început printr-un cuvînt de deschidere rostit de academicianul B. A. Ribakov, directorul Institutului de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. Apoi, după o scurtă prezentare, desigur în limba rusă și arheologice și geologice așezării acropaleolitice (paleolitic superior) de la Sunghir, făcută de O. N. Bader și V. I. Gromov, primul ocupîndu-se de partea arheologică și al doilea de partea geologică și paleontologică, participanții la simpozion s-au deplasat pe teren la Vladimir, la aproximativ 200 km est de Moscova, oraș în preajma căruia se află situată așezarea paleolitică Sunghir și o serie de obiective geologice și geomorfologice învecinate, din studiul și interpretarea cărora urma să se ajungă, pe bază de discuții, la o încadrare geocronologică a culturii materiale paleolitice din această așezare.

Discuțiile pe teren au durat cinci zile, timp în care comitetul de organizare s-a îngrijit ca participanții să poată vizita și cele mai de seamă monumente istorice din Vladimir și împrejurimi, cum sînt cele de la Bogoliubovo și Suzdal. Ultima zi petrecută la Vladimir a fost consacrată discuțiilor de încheiere a studiilor și observațiilor pe teren, pentru ca în zilele următoare lucrările simpozionului să continue la Moscova, unde au fost prezentate comunicări de către specialiștii sovietici, bulgari, germani, poloni, unguri și români, comunicări în care au fost înfățișate probleme legate de tema simpozionului.

Atît pe teren cît și cu prilejul comunicărilor și, cu deosebire, în ședința de încheiere în care a fost alcătuit un protocol asupra celor constatate, discuțiile au fost foarte vii, uneori am putea afirma înflăcărare și, nu arareori, contradictorii. Fiecare disciplină științifică în parte, prin cei mai autorizați reprezentanți ai ei, participa activ la rezolvarea unor probleme legate nu numai de importanta așezare paleolitică de la Sunghir, ci și de legăturile culturale ce puteau fi stabilite cu alte așezări și situarea lor în timp, contribuțiile aduse putînd fi considerate chiar un aport științific la cunoașterea istoriei omenirii.

Principala problemă discutată a fost: în care din fazele de dezvoltare ale cuaternarului superior s-a desfășurat viața paleolitică de pe valea pîrului Sunghir, la vărsarea lui în râul Kleazma. Această așezare paleolitică poate fi situată din punct de vedere geocronologic în ultima interglaciațiune Riss-Würm, cum au susținut unii geologi în frunte cu V. I. Gromov sau într-unul din cele două interstadii ale ultimei glaciațiuni Würm?

Înainte de începerea discuțiilor pe teren părerile în această privință erau împărțite. În legătură cu aceasta, amintim că, între 1957—1963, deci într-o perioadă premergătoare lucrărilor simpozionului, Sunghirul și împrejurimile lui au fost obiectul cercetărilor mai multor geologi cuaternariști ca E. V. Sanșer, V. V. Lamakin, G. I. Gorejki, V. V. Popov, N. V. Kind, L. D. Șorghina, A. I. Moskvitin, K. V. Nikiforova, I. K. Ivanova și S. M. Teitlin, ale căror puncte de vedere nu fuseseră puse încă de acord. Încadrarea geocronologică a straturilor de cultură paleolitică de la Sunghir avea susținători care oscilau între ultima interglaciațiune Riss-Würm și ultimul interstadiu și chiar începuturile ultimului stadiu glaciar Würm.

Descoperită încă din 1955 prin lucrările de exploatare a lutului necesar fabricii de cărămizi din localitate, așezarea de la Sunghir a fost cercetată și săpată de O. N. Bader între 1956—1963. Și nu-

lipsit de interes să subliniem aici metoda de lucru și de pregătire a cadrelor tinere folosită în domeniul de cercetare al perioadei antropozoice. Lucrările de la Sunghir au fost și sînt executate numai de către studenți care, anul acesta, și-au așezat tabăra în apropiere, pe malul râului Kleazma.

Privind problema arheologică, în linii mari, e vorba de o cultură lamelară aparținînd acropaleoliticului, care se încadrează în cultura cunoscută generic sub numele de aurignaciană. Un aurignacian dezvoltat, în care apar unele virfuri de săgeată lucrate din silex printr-o îngrijită tehnică bifacială, așa cum au fost descoperite numai în stratul V al așezării Kostenki I de pe Don și la Strelețkaia. Analogiile pe care unii au încercat să le facă între aceste virfuri de săgeată și virfurile foliacee cioplite în tehnica siletiană din Ungaria nu au rezistat. Anumite obiecte de podoabă și o splendidă figurină de os reprezentînd un cal dau Sunghirului un caracter deosebit față de alte așezări.

Lupta de eliberare din schema clasică a paleoliticului european stabilită pe baza descoperirilor apusene a fost cîștigată și aici. Este vorba de un facies acropaleolitic regional care, în faza actuală a cercetărilor și ținînd seama de legăturile culturale cu stratul V de la Kostenki I poate căpăta provizoriu numele de cultură kostenkian-sunghiriană, urmînd ca cercetările viitoare să precizeze mai bine aria geografică a acestei culturi și originile ei.

Rezultatele analizelor făcute prin metoda C 14, obținute în laboratorul Institutului geologic al Academiei de Științe din Moscova de către geochimistul V. V. Cerdinșev care a folosit în acest scop oase din stratul de cultură, au arătat pentru acest strat o vechime de 14 300 plus sau minus 570 de ani, iar pentru orizontul geologic pe care s-a suprapus stratul de cultură s-a stabilit, procedîndu-se la analiza humusului, o vechime de 15 600 plus sau minus 600 ani, date absolute care ridică dintr-o dată destul de sus în timp această așezare paleolitică, situînd-o spre sfîrșitul ultimei glaciațiuni.

Ținînd seama de latitudinea la care se află așezarea, fauna vremii nu are a ne spune prea mult. Predomină totuși elementele criofile — iubitoare de frig — ca renul *Rangifer tarandus*, vulpea polară *Alopex lagopus*, nesățiosul *Gulo gulo*, fiind prezent și mamutul, *Elephas primigenius*, în forma lui cea mai evoluată. Pe lângă aceste viețuitoare își fac apariția și calul, zimbrii, lupul, iepurele, ba chiar și unele păsări.

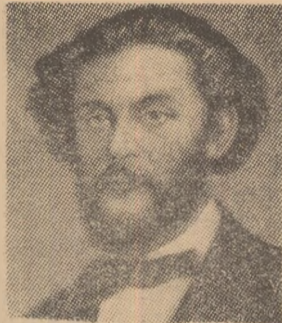
Deși clima oscila, fiind mai blîndă în interstadii și mai aspră în stadiile glaciare, în dezvoltarea ultimei glaciațiuni Würm nu se remarcă prea mari prefaceri în componența vinatului care interesea pe om. Răcirea și încălzirea repetată și treptată a climei care a provocat, la începutul glaciațiunilor, pendularea geografică a unor mamifere, a dus cu vremea la o adaptare a acestora la variațiile de mediu.

În urma discuțiilor și argumentelor aduse, majoritatea participanților au subscris pentru încadrarea geocronologică a așezării paleolitice de la Sunghir în primul intermediu Würm I — Würm II, încadrare în dezacord cu părerile mai vechi ale geologului V. I. Gromov care mai susține încă situarea așezării de la Sunghir în interglaciațiunea Riss-Würm, a semnatarului acestor rînduri și a încă citorva participanți. Într-adevăr, făcînd o paralelă între schema geocronologică stabilită pentru România și depunerile geologice de la Sunghir și, ținînd seama de stadiul cultural evoluat al inventarului cultural de aici, am situat această așezare la sfîrșitul interstadiului Würm II — Würm III și începutul ultimului stadiu würmian.

Simpozionul la care am participat este prima manifestare științifică de asemenea amploare în Europa și nu puține glasuri s-au ridicat propunînd continuarea unor astfel de largi consfătuiri. Dar, ceea ce este și mai important pentru noi, este faptul că, în primul rînd, atenția celor care au fost de față la acest simpozion se îndreaptă spre viitoarea întîlnire care va avea loc într-unul din cele mai importante locuri de descoperire din țara noastră, și anume la Bugiulești de pe valea Oltețului și Ripiceni de pe valea Prutului.

Nu pot încheia rîndurile de față fără a sublinia călduroasa prietenie cu care am fost întîmpinați de colegii sovietici, rodnicile contacte științifice avute cu oamenii de știință sovietici și cu ceilalți participanți la simpozion.

Dr. C. S. Nicolăescu-Plopșor
Membru corespondent al Academiei R.P.R.

N. G. Pomialovski, clasicul rus de la moartea căruia se împlinesc 100 de ani, este cunoscut la noi din „Amintirile unui seminarist”. O existență dramatică și tragică pînă la sfîrșit — scriitorul a murit la 28 de ani — l-a împiedicat pe Pomialovski să-și desăvîrșească opera. Cu toate acestea, cele câteva sute de pagini ce ne-au rămas de pe urma activității lui ni-l înfățișează ca pe un scriitor preocupat îndeaproape de condițiile social-economice din Rusia țaristă, ca pe un scriitor care, alături de Gogol, Turgheniev, Dostoievski, unii premergători, alții contemporani lui, nu și-a precupețit talentul pentru a înfățișa cititorilor regimul țarist cu toate tarele lui.

„Amintirile unui seminarist”, operă în primul rînd autobiografică, sînt impregnate de o sîntă indignare împotriva personalității umane, împotriva degradării societății umane. În seminarul pe care l-a descris Pomialovski, se răsfrîng, ca marea într-o picătură de apă, viciile profunde și atît de caracteristice ordinii sociale patronate de păturile de sus ale Rusiei din secolul XIX, cu sprijinul direct și nelimitat al țarismului.

Autorul „Amintirilor unui seminarist” a semnalat cu multă vigoare și perseverență apariția unei noi categorii de intelectuali în

viața culturală, politică și socială a Rusiei. Noua intelectualitate nu mai provenea din rîndurile marilor moșieri și înalților funcționari, ci se trăgea din familiile umile ale funcționarilor de rînd și din alte medii asemănătoare.

N. G. Pomialovski aparține și ei acclorași cercuiri. Oamenilor mărunti din povestire „Fericirea oamenilor mărunți”, pe care-l publicăm mai jos, surprindem revolta tînărului Egor Ivanici, intelectual de origine umilă, împotriva moșierului Ambrosimov, care-l adăpostea cu o falsă amabilitate ce ascundea de fapt disprețul pentru „surtucarii” fără blazon.

Fericirea oamenilor mărunți

— FRAGMENT —

Egor Ivanici se deșteaptă, ca de obicei, bine dispus. Încercă să-și aducă aminte fără succes de ceea ce și-a vădit din această cauză pe față și pe umerii săi: bun sau rău. Dar nu fusese un vis ci realitatea zilei de ieri. Nu-și aduse, însă, aminte dintr-o dată de ea, ci mai întîi confuz, ca de un vis uitat. Se bucura și în același timp încerca un sentiment de amărăciune pentru ultimele clipe ale fericirii din copilărie, ale fericirii de aur. Acum era liniștit și nu mai țînduia după ele. Acum, plebeul știa că singele lui nu-i de viață veche, ci că-i negru și curge prin vine elastice și groase ca funia și nu pe sub o piele de atlas, albă...

Egor Ivanici își aduse aminte de concorbirea moșierului și nu mai reuși să-și facă cruce în ziua aceea. Se simtea copleșit de instincte primare, care se deșteptaseră dintr-o dată; un val de ură îl năvăli și-ar fi vrut să se ia la bătaie cu cineva. Apoi, în trăsăturile feței, în culele gurii, în ochi, în felul cum își mișcă capul se vădi un dispreț adînc și necrutător. Dar cum se întrupau în expresii tari: „Singe albastru!... Dar cu ce sîntem noi, cei cu singe negru mai răi decît voi? Noi sîntem oameni mărunți, plebei, n-avem strămoși nobili? Dar avem și noi noblețea noastră!” Era atît de prost și de mîndru, încît nu-i venea să creadă că concorbirea din ziua precedentă fusese reală. „Nu se poate!... De ce!... De ce sîntem noi mai răi decît ei?” Concorbirea pe care o auzise înainte cu o zi și se părea o absurditate ce încălca bunul simț. „Dar nu-i peste tot la fel?” se întrebă el deodată și simți că inima i se face cît un purice. Uneori, e do ajuns o singură întîmplare, pentru a te convinge de alte o mie, asemănătoare; există fapte în care sînt cuprinse idei din alte numeroase fapte. Cînd își dădu seama că Ambrosimovii îl respinseră sub influența canoanelor sociale, că i se ceruse să se țină la distanță, fără să fie întrebat, că fusese îndepărtat fără nici un fel de menajamente, Egor Ivanici se simți cuprins de tristețe. „De ce? se întreba. Nu! Dar nu se poate așa ceva!” Căci nu se putea împăca cu gîndul că apăruse pe lume ca o ființă nedesăvîrșită, lipsită de unele drepturi; că adresîndu-se unor ca de la egal la egal, aceștia se vor considera ofenși. „N-avem nevoie de dumneavoastră! Dar de ce nu aveți nevoie?” Nu, îi venea greu să se convingă că Ambrosimovii nu-l puteau respecta, așa cum îi respecta pe cei de același rang cu ei. Și tînărul care nu pricepea pînă atunci că era fiul unor oameni mărunți, deveni jalnic la înfățișare. „Ei cred că eu m-am tras spre ei, că așa și vrut să fiu unul de-al lor, să intru în familia lor boierească?” Și conștiința îi răspunse: „Da, la început, dintr-un instinct oarecare, n-ai vrut să te apropii de ei, dar apoi te-ai înșelat pe tine însuși și l-ai luat pe moșier drept rubedenie; te-ai gîndit că, asemenea bătrînu-

lui profesor, îți vor fi și ei rude”. Își îndepărtă gîndul acesta și se muștră, furios că se lăsase cîndva legănat de el. Își spuse: „Nu cumva i-am lîngușit? De ce? Aveam nevoie de ei?” Aceste întrebări îl chinuiau îngrozitor. „Nu, am să le spun că mint. N-am nevoie de ei și nu creau să-i cunosc”. Dar de-abia îi venise acest gînd, și Egor Ivanici îl îndepărtă pe dată. „Asta ar însemna că am pretenția să devin un membru al familiei lor. Ar fi o gravă greșală!” Și pînă la urmă hotărî să se prefacă că nu auzise convorbirea nefeicită, care-l îngrozise atît de mult și-l revoltase atît de tare. Întrelese că într-o asemenea împrejurare mindria lui ar fi fost și mai mult călcată în picioare. Și, în același timp, simți că se diferențiază de cei din juru-i, că își redobîndește personalitatea, că își găsește și își ocupă locul ce i se cuvine în viață...

V. Iurkunas:
Electrificarea
colhozului
(linogravură)

Stefan Godorogea

VITRINA

Cititorilor lui Konstantin Fedin apariția în romînește a ultimului său roman „Rugul”, le rezervă plăcerea reîntîlnirii cu eroii cunoscuți și îndrăgiți din romanele anterioare: „Primele bucurii” și „O vară neobișnuită”. Împreună cu acestea, „Rugul” este gîndit să alcătuiască o imagine unitară asupra procesului de afirmare și desăvîrșire a unui om nou, superior, educat și călît în cursul dezvoltării societății socialiste. Și de astă dată scriitorul alege împrejurări decisive de viață, care răscolesc profund conștiința și pun la încercare caracterele, trîncicia relațiilor dintre oameni, spiritul lor de inițiativă și de dăruire în interesul celorlalți.

„Rugul” reflectă momentul declanșării agresiunii naziste împotriva poporului sovietic, dar dincolo de evenimentele imediate limitate la câteva zile, romanul implică prin urmărirea evoluției protagoniștilor principali, întregă epocă de dinaintea războiului. Din această confruntare de planuri își trage de fapt romanul adevăratele lui semnificații. Dimensiunea monstruoasă a barbariei naziste reiese din contrastul cu existența pașnică asupra căreia se năpustește, precum același contrast va sugera de la bun început, existența unei forțe capabile să înfrunte și să înfrîngă planurile trufașilor invadatori.

Deși axul romanului rămîne, cum o indică însuși titlul său, urgia războiului, cele mai multe dintre paginile „Rugului” reflectă preocupările constructive, năzuințele creatoare ale oamenilor sovietici surprinși de atacul nazist în plin efort de consolidare a orînduirii socialiste. „O vară neobișnuită” se încheia o dată cu triumful forțelor revoluționare în războiul civil. Perioada următoare, a construcției desfășurate a noii orînduirii, este jalonată în „Rugul”. Postul luptător Kiril Izvekov, ostașul neînfricat din „O vară neobișnuită”, a devenit un energic activist pe frontul edificării practice a socialismului. A schimbat multe locuri de muncă, fiind trimis totdeauna unde era mai greu și cu tenacitate, cu modestie, a făcut din sarcinile încredințate cea mai importantă chestiune personală. El unește clarvîntarea, pasiunea comunistă pentru nou, cu devotamentul nețărmurit față de cauza partidului, din care se consideră făcînd parte cu toată ființa sa. Devotațiunea lui Izvekov este pusă la încercare cînd asupra lui se răsfrîng consecințele cultului personalității, sub forma unor bănuieți nedrepte, dar încrederea lui, dobîndu-și în anii de luptă revoluționară, nu se clatină. Departe

de a dezarma, în orașelul de provincie unde trebuie să lucreze, el descoperă imediat resurse noi de muncă avîntată, convins de necesitatea datoriei și de invincibilitatea adevărului comunist. Acolo îl găsește izbucnirea celui de al doilea război mondial și este limpede că patria sovietică va avea în el un apărător neînfricat.

Alături de Izvekov, îl reîntîlnim pe scriitorul Pastuhov. Numărul pieselor sale de teatru a crescut, prestigiul său s-a consolidat. Acum stă la Moscova, unde și-a întemeiat un nou cămin, trăind mai departe mulțumit de arta și de persoana lui. Tocmai i s-a pus în repetiție o comedie, al cărei succes nu-l provoacă nici un dubiu cînd, dintr-o dată, vestea războiului îi modifică perspectiva. Genul său de a scrie grațios-superficial nu mai poate avea ecou în public, va trebui să dea altceva teatrului, dar nu înainte, probabil, de a-și reexamina tot stilul de viață, de a trece prin încercări capitale. Unora, aceste încercări cu urmări fundamentale pentru întreaga lor comportare le sînt hărăzite chiar din primele zile ale războiului. Este cazul altei vechi cunoștințe din romanele anterioare ale scriitorului, actorul Tvetuhin. Prins de evenimente într-un orașel de provin-

niță, trece prin barajul bombardamentelor și prin avaturile refugiuului ca printr-un veritabil purgatoriu. Față în față cu moartea, el redobîndește, puternic, sentimentul solidarității umane, inima lui deprinsă să mimeze artificial sentimente învață iar căldura vibrației directe, se leapadă de crusta străină a blazării. Asupra lui are o influență binefăcătoare exemplul Anei Tihonovna Ulina. Aceasta nu este alta decît micuța Anocika, cea care la sfîrșitul „Primelelor bucurii” se rătăcise într-o sală de teatru fascinată de miracolul scenei, ajunsă, între timp, artistă a poporului. Realitatea războiului este cu atît mai crîntă pentru ea cu cît întreaga-i ființă, felul de a fi, căldura pusă în raporturile cu ceilalți, căldură din care își trăgea seva interpretărilor pe scenă sînt o minunată expresie a bucuriei de a trăi.

Situațiile în care sînt înfățișați eroii lui Fedin în acest roman le întregesc tabloul evoluției acestora, fără o îmbogățire substanțială a personalității lor. „Rugul” face parte dintr-o amplă frescă epică și aprecierea lui trebuie făcută prin integrarea în context. Așa cum se prezintă, romanul nu este încă încheiat: avem de a face doar cu cartea primă și este evident că aceasta pune numai premisele unei des-

fășurări epice ce se anuntă interesantă. Pe lîngă eroii cunoscuți, intră în acțiune reprezentanții unei alte generații, ca Alexei Pastuhov și Igor Rogozin, tineri, impetuoși, care urmează să aducă în romanele suflul generației născute și crescute în socialism, cu problemele ei specifice. În raport cu romanele celerale, „Rugul” beneficiază de o particularitate care trebuie menționată. Dacă „Primele bucurii” era romanul controverselor despre artă, dacă „O vară neobișnuită” intruchipa avîntul ideilor revoluționare, „Rugul” îi surprinde pe eroii mai ales în viața lor de familie (desigur nu în afara dorinței autorului de a reliefa urgia războiului ce avea să izbească fără milă tocmai familia, locul unde se vor simți cel mai acut dramele). „Rugul” poate fi considerat și ca o replică. După cum unele concepții artistice nefundate din „Frații” își aflau răspuns în „Primele bucurii”, vizionarea oarecum fatalistă și insuficient critică asupra războiului din „Orașe și ani” este revizuită și completată acum de scriitor, în „Rugul”. Toate acestea stîrnesc un interes real față de ultimul roman al lui Konstantin Fedin și fac să fie așteptată, cu o vie curiozitate, continuarea lui.

Geo Șerban

● UMOR ●

LA VETERINAR :

— Spune : a!
— Be-e...

Desen de M. B. Vaisbord

ULTIMUL CONCURS AL ANULUI

SPORTEXPRES

18 AUTOTURISME
51 MOTOCICLETE
EXCURSII FRIGIDERE*

PREMII ÎN VALOARE DE

4.500.000 LEI

8 DECEMBRIE 1963

STOFE
de CALITATE

I.I.S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

LA MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM
GĂSIȚI
SORTIMENTELE
PREFERATE de

CIOCOLATĂ

Illustration showing children looking at various chocolate boxes. One box is labeled 'Ciocolata EXTRAFINA', another 'Ciocolata CU LAPTE MOCA', and another 'LAPTE'. A girl in the foreground is holding a chocolate bar.

SUFRAGERIA "ADRIANA"

MODERNĂ URMĂȘIEGANTĂ

Illustration of a dining room with a table, chairs, and a sideboard.

GIL

COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

**C.I.L.
BRAILA**

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8 12 16 19 22 25 mm
Formate : 1.830/3.660 1.830 1.830 mm. 2.440/1.830. 1.220/1.830 mm

MAȘINA
DE CUSUT
ILEANA
PRACTICĂ
RAPIDĂ
ECONOMICĂ

Ileana

